

บรรณาธิการ

จดหมายข่าวฉบับนี้ เป็นฉบับแรกของปี 2551 นั้นหมายถึง ได้มีการเผยแพร่จดหมายข่าวเป็นรายไตรมาสมาเป็นเวลา 2 ปีแล้ว หรือมีจดหมายข่าวทั้งสิ้น 8 ฉบับ คณะทำงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาสาระในแต่ละฉบับคงจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้่านบ้างไม่มากก็น้อย โดยรูปแบบของเอกสารจดหมายข่าวฉบับนี้ได้มีการปรับปรุงใหม่เล็กน้อย เพื่อให้ผู้อ่านมากยิ่งขึ้น

ในส่วนบทความหลักเสนอเรื่องผลิตภาพการผลิต(Productivity) ที่เป็นหัวข้อที่มีผู้ให้ความสนใจและกล่าวถึงในโอกาสต่างๆ โดยเป็นการสรุปสาระสำคัญของโครงการพัฒนาเครื่องชี้วัดผลผลิตและผลิตภาพการผลิตภาคบริการของประเทศไทย

บทความรองเสนอความคืบหน้าของการปรับเปลี่ยนฐานของ GDP ที่เคยนำเสนอไว้ในจดหมายข่าวฉบับแรก โดยเจ้าหน้าที่สำนักบัญชีประชาชาติกำลังดำเนินการจัดทำอย่างเข้มข้นให้ผู้่านได้ทราบ

หน้าหลังเป็นการบอกเล่าเกี่ยวกับมาตรฐานสากลด้านการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลในระดับนานาชาติมีกฎกติกา และการตรวจสอบมาตรฐานการจัดทำ เพื่อผู้อ่านมีความเชื่อมั่นว่าข้อมูลที่เผยแพร่มีผู้ติดตามตรวจสอบเป็นระยะและมีความถูกต้อง ท้ายนี้ขอขอบคุณทุกท่านที่ติดตามอ่านจดหมายข่าวมาโดยตลอด

Inside this issue:

โครงการพัฒนาเครื่องชี้วัดผลผลิตและผลิตภาพการผลิตภาคบริการ

๑

แนวทางการปรับปรุงการจัดทำ

๔

รายได้ประชาชาติมูลค่าที่แท้จริง

แนวทางใหม่ โดยวิธีดัชนีลูกโซ่

มาตรฐานสากลด้านการ

๑๐

จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลกันเถอะ

โครงการพัฒนาเครื่องชี้วัดผลผลิตและผลิตภาพการผลิตภาคบริการของประเทศ

สุพัฒน์ดา ลิ้มปานานท์

บทนำ

ภาคบริการมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2548 มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ทั้งยังเป็นแหล่งสร้างงานใหม่ที่สำคัญ ระหว่างปี 2543 ถึง 2548 แรงงานในภาคบริการเพิ่มขึ้น 2.6 ล้านคน เทียบกับแรงงาน 1.6 ล้านคนที่เพิ่มขึ้นในภาคอุตสาหกรรม ด้วยเหตุนี้ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในแผนฯ 10 จึงเน้นการพัฒนาผลิตภาพการผลิต (productivity) ในภาคบริการ และการเพิ่มมูลค่าผลผลิตสาขาบริการ ทำให้การวัดผลผลิต และผลิตภาพการผลิตภาคบริการของประเทศไทยมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องชี้วัดหลักของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ข้างต้น อย่างไรก็ตาม ภาคบริการมีลักษณะการผลิตที่ไม่สามารถวัดในเชิงปริมาณได้อย่างชัดเจนเหมือนการผลิตสินค้า ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในรูปของข้อมูลรวม (aggregate) มีการแยกเป็นกิจกรรมการผลิตในระดับรายละเอียดที่จะนำมาวิเคราะห์ในเชิงลึกค่อนข้างน้อย

ดังนั้น สศช. ภายใต้การสนับสนุนทางวิชาการจากธนาคารโลก จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาตัวชี้วัดผลผลิตและผลิตภาพการผลิตภาคบริการของประเทศไทย ระหว่างเดือน มกราคม-สิงหาคม 2550 โดยมี Dr. Barry Bosworth ซึ่งเป็น Senior Fellow in the Economic Studies Program ณ The Brookings Institute ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ได้แก่ 1.เพื่อทบทวนและศึกษาวิธีการจัดทำผลิตภาพการผลิตเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสถิติผลิตภาพการผลิตในระดับรายละเอียดต่างๆ 2.เพื่อทดสอบพัฒนาตัวชี้วัดผลิตภาพการผลิตของสาขาบริการที่สำคัญ 4 สาขา ได้แก่ โทรคมนาคม (Telecommunications) ธนาคารพาณิชย์ (Banking) สายการบิน (Airlines) และการขนส่งสินค้าทางบก (Trucking) รวมทั้งนำไปเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ และ 3.เพื่อประเมินสถานการณ์การจัดทำสถิติผลผลิตและผลิตภาพการผลิตภาคบริการในปัจจุบัน และให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณภาพข้อมูลภาคบริการ

ภาพรวมผลิตภาพการผลิต ในการวัดผลิตภาพการผลิตภาคบริการ การศึกษามุ่งเน้นที่การวัดผลิตภาพการผลิตทั้งด้านทุน แรงงาน และผลิตภาพการผลิตรวม หรือ Total Factor Productivity (TFP) ในระดับที่มีความละเอียดมากกว่าระดับที่มีการเผยแพร่อยู่ในปัจจุบัน โดยมีการปรับปรุงข้อมูลให้นำมาคำนวณ 2 ประการ ได้แก่

- 1.การเพิ่มปัจจัยด้านการศึกษาในการวัดผลิตภาพการผลิตของแรงงาน
- 2.การประมาณการรายได้ของผู้ที่ดำเนินธุรกิจของตนเอง (self-employed workers) รวมเป็นส่วนหนึ่งของรายได้จากปัจจัยแรงงาน

ภาพรวมผลิตภาพการผลิตของไทย หลังจากปรับปรุงข้อมูลดังกล่าว ประเทศไทยในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2542-2548) มีผลผลิตต่อแรงงานเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.6 ต่อปีลดลงจากร้อยละ 4.7 ต่อปีในช่วงปี พ.ศ. 2523-2539 ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศชะลอตัวลงจากร้อยละ 8.0 ในช่วงปี พ.ศ. 2523-2539 เหลือเพียงร้อยละ 5.0 (ตารางที่ 1)

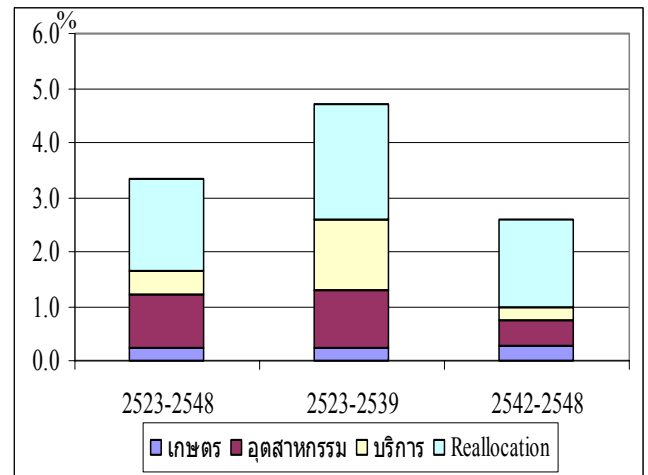
ตารางที่ 1 แหล่งที่มาของการขยายตัวของ GDP

	ร้อยละ		
	2523-2548	2523-2539	2542-2548
Output (GDP)	5.9	8.0	5.0
Employment	2.6	3.3	2.4
Output per worker	3.3	4.7	2.6
Contribution of:			
Capital	2.0	2.7	0.0
Education	0.4	0.4	0.5
Factor Productivity	0.9	1.6	2.2

แหล่งข้อมูล: คำนวณโดยผู้วิจัย

นอกจากนี้ ในการวิเคราะห์ภาคการผลิตหลักของไทย คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ ได้พิจารณาครอบคลุมถึงผลประโยชน์จากการโยกย้ายทรัพยากร (Reallocation effects) ต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวม ซึ่งการศึกษาพบว่า การโยกย้ายแรงงานจากสาขาการผลิตที่มีผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity: LP) ต่ำไปยังสาขาที่มีผลิตภาพแรงงานสูง (รูปที่ 1) เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยรวม โดยช่วยเพิ่มอัตราการขยายตัวร้อยละ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2523-2539 และร้อยละ 1.6 ในช่วง พ.ศ. 2542-2548

รูปที่ 1: Reallocations and Sector Contributions to Labor Productivity Growth

ผลิตภาพการผลิตรายสาขาในภาคบริการ

ในการพิจารณาผลิตภาพการผลิตระดับสาขาการผลิตของภาคบริการ (ตารางที่ 2) พบว่า 5 ใน 10 สาขาการผลิตภาคบริการ มีผลิตภาพแรงงานติดลบ ระหว่างปี พ.ศ. 2536-2548 ได้แก่ สาขาการขนส่งขายปลีก โรงแรมและภัตตาคาร ตัวกลางทางการเงิน อสังหาริมทรัพย์ และบริการด้านสุขภาพและสังคม

ตารางที่ 2 แหล่งที่มาของการขยายตัวของสาขาการผลิตในภาคบริการ พ.ศ. 2536-2548

อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี

ร้อยละ

	อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี				การขยายตัวอื่นเนื่องจาก		
	สัดส่วน	ผลผลิต	แรงงาน		การขยายตัวอื่นเนื่องจาก		
			ต่อแรงงาน	ต่อแรงงาน	ทุน	การศึกษา	TFP
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
การขนส่ง ขายปลีก	29.5	1.9	3.9	-1.9	-0.4	0.3	-1.8
โรงแรม และภัตตาคาร	12.1	2.7	5.6	-2.7	-1.6	0.1	-1.2
การขนส่ง เก็บสินค้าและการคมนาคม	17.7	6.0	1.8	4.1	2.1	0.4	1.7
การขนส่งและเก็บสินค้า	14.1	4.6	1.9	2.7	1.8	0.5	0.5
การคมนาคม	3.6	8.7	0.5	8.2	4.2	0.1	3.9
ตัวกลางทางการเงิน	9.6	-1.9	2.0	-3.8	0.7	0.1	-4.6
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ ให้เช่า และบริการธุรกิจ	6.0	3.6	7.1	-3.3	-3.1	0.0	-0.2
การบริหารราชการแผ่นดิน	9.6	4.7	2.6	2.1	0.2	0.8	1.1
การศึกษา	8.7	4.3	2.7	1.5	0.3	0.1	1.1
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	4.0	5.1	5.2	-0.1	0.4	0.0	-0.5
บริการอื่นๆ	2.5	8.0	5.5	2.3	0.1	0.8	1.4
รวมภาคบริการ	100.0	3.1	3.9	-0.8	0.3	0.4	-1.5

แหล่งข้อมูล: คำนวณโดยผู้วิจัย

ด้วยเทคโนโลยีที่ช่วยลดต้นทุนประกอบกับความรู้ของแรงงานที่สะสมมากขึ้นเรื่อยๆ ผลลัพธ์ที่ได้นี้ที่น่าจะเป็นผลมากกว่าการสะท้อนภาพที่เป็นจริงในการผลิต ด้วยเหตุนี้ จึงทำการศึกษาเพิ่มเติมถึงข้อมูล วิธีการวัดผลผลิตและผลิตภาพการผลิตใน 4 สาขาสำคัญของภาคบริการ สรุปได้ดังนี้

1.วิธีการประมวลข้อมูลผลผลิตและผลิตภาพการผลิตภาคบริการ 4 สาขา เนื่องจากการวัดผลผลิตภาพการผลิตของภาคบริการในระดับสาขา มีความละเอียดมากกว่าข้อมูลบัญชีประชาชาติที่เป็นเครื่องชี้วัดเศรษฐกิจโดยรวม ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์จึงแตกต่างไปจากวิธีการหรือนิยามของบัญชีประชาชาติ ดังตารางเปรียบเทียบข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลิตภาพการผลิตด้านล่าง

รายการ	โครงการพัฒนาเครื่องชี้วัดฯ	ระบบบัญชีประชาชาติปัจจุบัน
<u>สายการบิน</u>		
- ดัชนีผลผลิต	ใช้จำนวนตันกิโลเมตร และปริมาณการขนส่งผู้โดยสาร (Revenue Kilometers)	ใช้มูลค่าเพิ่มในการคำนวณ
- แรงงาน	ใช้จำนวนพนักงานของสายการบิน ซึ่งได้จากการขอข้อมูลโดยตรง	ไม่มีการเก็บข้อมูลที่รายละเอียดระดับนี้
- สะสมทุน	ใช้ข้อมูลทั้งมูลค่าทุน และค่าเสื่อมราคาตามที่ปรากฏในรายงานประจำปีของสายการบินในประเทศ	คำนวณมูลค่าทุน และค่าเสื่อมราคาสะสมตามวิธี Perpetual Inventory Method (PIM) โดยเป็นการตัดค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง
<u>ธนาคารพาณิชย์</u>		
- ดัชนีผลผลิต	ทดลองประมวลผลจาก 2 วิธี ได้แก่ 1. ใช้มูลค่าเงินฝากและเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ (midyear average) มาแปลงเป็นดัชนีผลผลิต 2. ใช้จำนวนธุรกรรมทางการเงินหลักของธนาคารพาณิชย์เป็นเครื่องชี้วัด	นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมของธนาคารพาณิชย์ ใช้ส่วนต่างของรายรับดอกเบี้ยสุทธิ (net interest received) ประมาณการมูลค่าบริการที่ธนาคารพาณิชย์ผลิต
<u>โทรคมนาคม</u>		
- ดัชนีผลผลิต	ใช้จำนวนผู้ใช้บริการในการคำนวณ ซึ่งได้จากผู้ให้บริการทั้งที่เป็นของรัฐ (CAT และ TOT) และเอกชน ได้แก่ AIS DTAC และ TRUE	ใช้ข้อมูลเดียวกัน แต่จำแนกตามสถานประกอบการ ทำให้กิจการโทรคมนาคมและไปรษณีย์รวมอยู่ด้วยกัน เพราะในอดีตเป็นรัฐวิสาหกิจแห่งเดียวกัน
<u>ขนส่งสินค้า</u>		
- ดัชนีผลผลิต	ใช้จำนวนรถ และจำนวนตันกิโลเมตร	ใช้มูลค่าเพิ่มในการคำนวณ
- สะสมทุน	ใช้ข้อมูลจำนวนรถจดทะเบียนทั้งหมดในแต่ละปี แบ่งตามขนาดรถ และหามูลค่าโดยใช้ราคารถใหม่แบ่งตามขนาด	ใช้ข้อมูลรถจดทะเบียนใหม่ในแต่ละปี ประกอบกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาสะสมตามวิธี PIM

2. ผลผลิตและผลิภาพการผลิตของ 4 สาขาที่ศึกษา

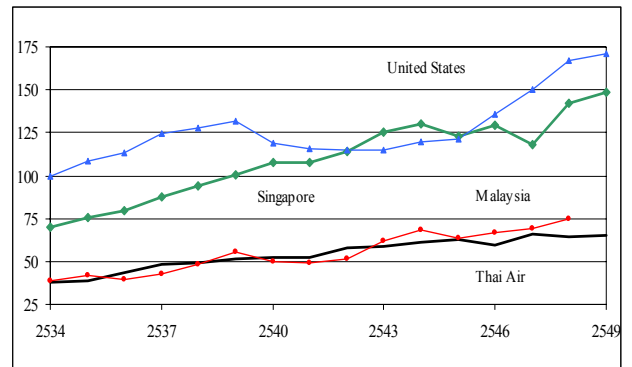
2.1 สายการบิน การผลิตบริการสายการบินขยายตัว

ชะลอตัวจากร้อยละ 10.0 ระหว่างปี พ.ศ. 2536-2539 มาอยู่ที่ร้อยละ 5.0 ภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยปัจจัยแรงงานส่งผลต่ออัตราการขยายตัว (labor contribution) ชะลอตัวเหลือเพียงร้อยละ 0.7 ต่อปี ในขณะที่อัตราการขยายตัวอันเนื่องมาจากปัจจัยทุนเหลือเพียง 1 ใน 3 ของช่วงก่อนวิกฤต แม้ว่า TFP จะยังคงเป็นปัจจัยหลักในการขยายตัวของสายการบิน แต่ก็ยังคงอยู่ในระดับเพียงครึ่งหนึ่งของช่วงปี พ.ศ. 2536-2539 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น (รูปที่ 2 ถึง 4) พบว่าสายการบินของไทยดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเรื่อยๆ แต่ยังมี LP และ TFP ต่ำกว่าของสิงคโปร์และสหรัฐอเมริกา เนื่องจากค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าทำให้สายการบินของไทยเน้นการใช้จำนวนพนักงานที่มากกว่าให้บริการที่ต่ำกว่า

รูปที่ 2 Relative Labor Productivity for Selected Airlines

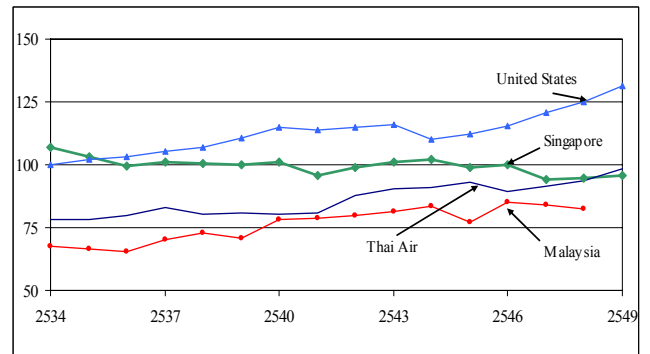
พ.ศ. 2533-2548

แหล่งข้อมูล: คำนวนจากรายงานการเงินของสายการบิน

รูปที่ 3 Relative Capital Productivity for Selected Airlines

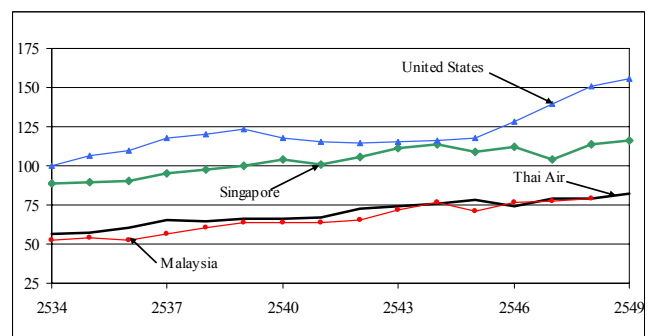
พ.ศ. 2533-2548

แหล่งข้อมูล: คำนวนจากรายงานการเงินของสายการบิน

รูปที่ 4 Relative Total Factor Productivity for Selected Airlines

พ.ศ. 2533-2548

แหล่งข้อมูล: คำนวนจากรายงานการเงินของสายการบิน

ศัพท์บัญญัติประชาชาติ

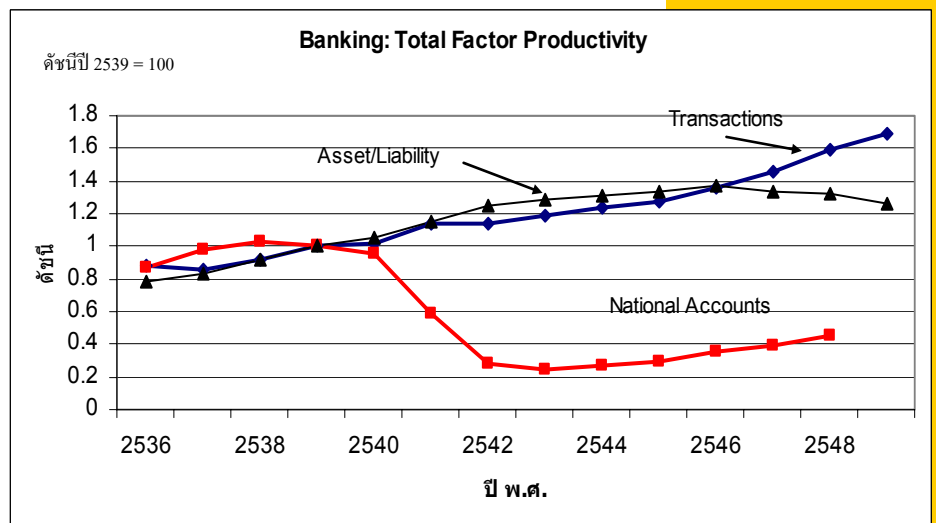
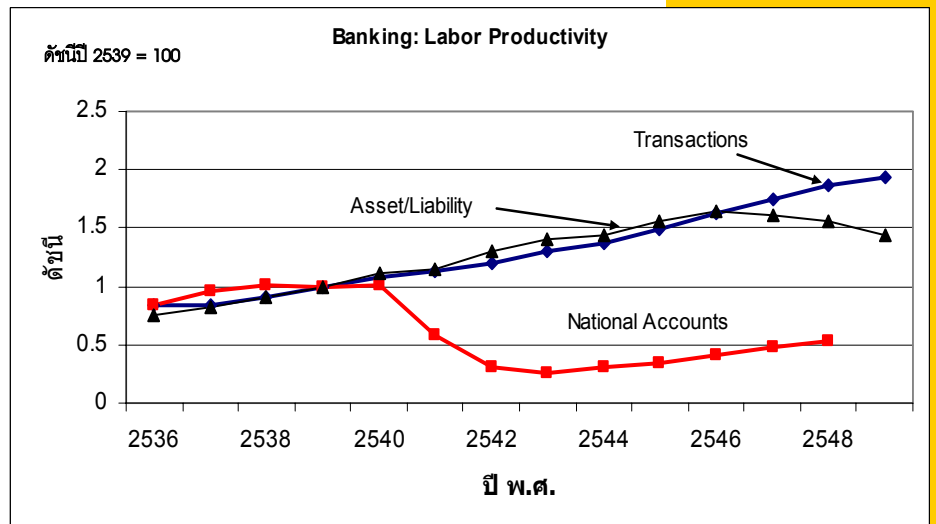
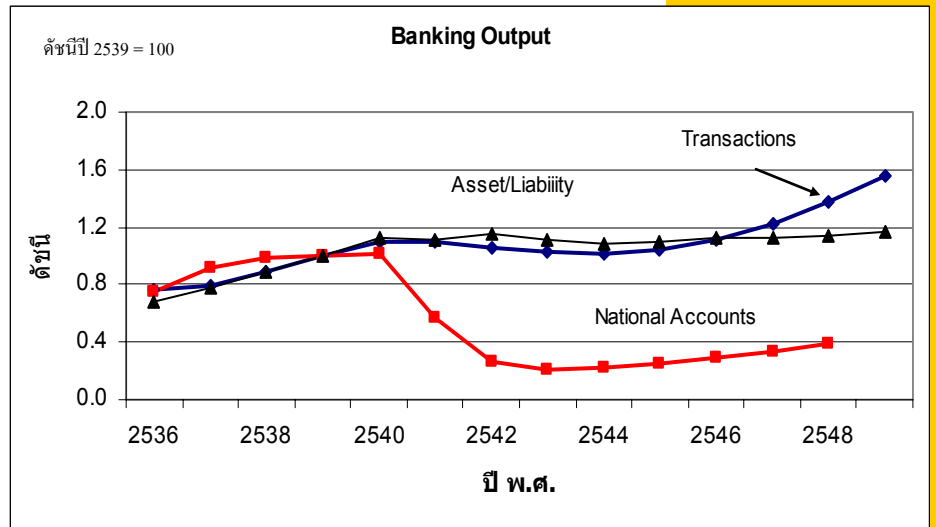
Total Factor Productivity: TFP หรือ ผลิภาพการผลิตรวม หมายถึง การวัดอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (GDP Growth) ที่เกิดขึ้นจากส่วนที่มิได้มีที่มาจาก การเพิ่มของปัจจัยการผลิต (ทุน แรงงาน และที่ดิน) ดังนั้นจึงเรียกส่วนดังกล่าวว่าเป็นส่วนที่เหลือ (Residual) หรือเรียกว่า ผลของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Technical Progress)

Capital Productivity: CP หรือ ผลิภาพทุน หมายถึง การวัดการใช้ปัจจัยทุน 1 หน่วยก่อให้เกิดผลผลิตกี่หน่วย

2.2 ธนาคารพาณิชย์ (รูปที่ 5) ดัชนีผลผลิตที่ใช้ในโครงการฯ ทั้ง 2 วิธี ให้ผลลัพธ์ที่คล้ายกันในช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ และแตกต่างจากการคำนวณด้วยมูลค่าเพิ่มของสำนักบัญชีประชาชาติอย่างชัดเจนในช่วงหลังวิกฤติ ซึ่งให้เห็นว่าการคำนวณผลิตภาพการผลิตจากมูลค่าเพิ่มที่ลดลงนั้นเกิดจากการขาดทุนทางการเงินมากกว่าจากปริมาณธุรกรรมบริการของธนาคารที่ลดลง นอกจากนี้ จำนวนพนักงานและทุนที่กลับมาขยายตัวในช่วงหลังวิกฤติ ทำให้สรุปได้ว่า การคำนวณ LP และ TFP จากดัชนีผลผลิตแทนการคำนวณจากมูลค่าเพิ่ม ธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มผลิตภาพการผลิตเพิ่มขึ้น

รูปที่ 5: Alternative Measures of Bank Output and Productivity พ.ศ. 2536-2548

แหล่งข้อมูล : คำนวณโดยผู้วิจัย

2.3 โทรคมนาคม โทรคมนาคมถือเป็นภาคการผลิตหลักที่กระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยการขยายตัวของบริการโทรศัพท์มือถือทำให้บริการโทรศัพท์ครอบคลุมเกือบร้อยละ 75 ของประชากรทั้งหมดในปี 2549 เนื่องจากการขยายฐานผู้ใช้เกิดจากการขยายบริการโทรศัพท์มือถือซึ่งมีต้นทุนโครงสร้างที่ต่ำกว่าโทรศัพท์พื้นฐาน ส่งผลให้ต้นทุนการผลิต และผลผลิตภาพทุนของไทยอยู่ในระดับสูงกว่าประเทศรายได้สูงเช่น สหรัฐอเมริกา (รูปที่ 6) โดยในช่วงปี พ.ศ. 2536-2543 ทุนเป็นปัจจัยหลักต่อการขยายตัวของบริการโทรคมนาคม ในขณะที่ช่วงหลัง พ.ศ. 2543 TFP กลับเป็นปัจจัยหลักกระตุ้นการขยายตัว (ตารางที่ 3)

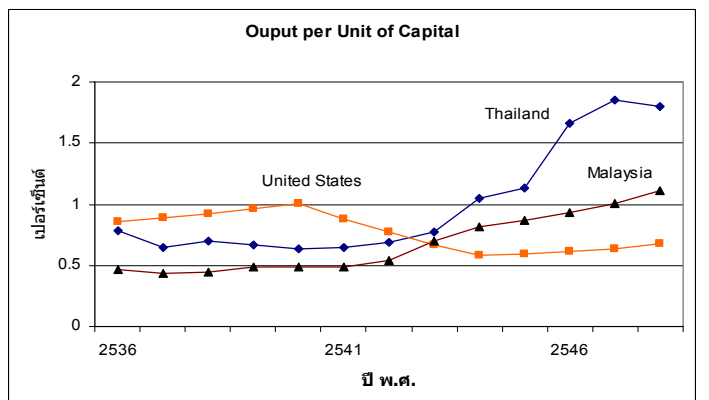
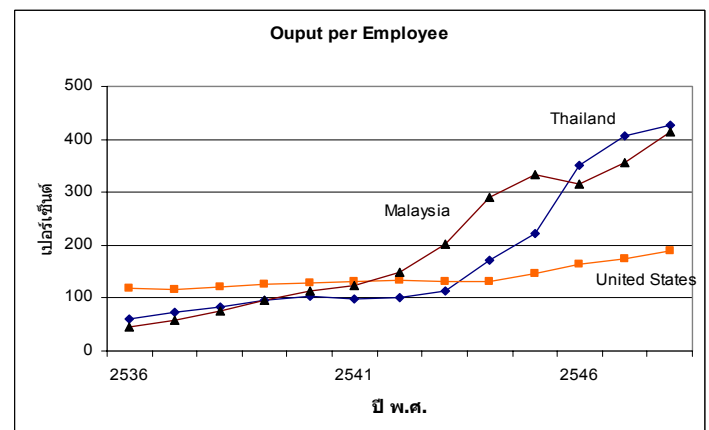
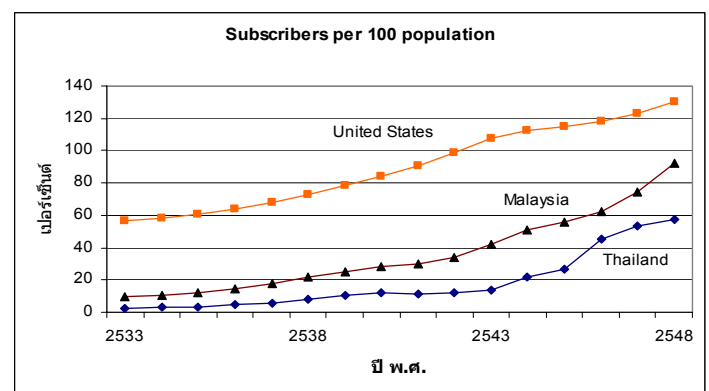

ตารางที่ 3 Sources of Growth สาขาโทรคมนาคม

อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี

	2536-2549	2536-2543	2543-2549
Real Output Growth	22.7	18.4	27.9
Contribution of:			
Labor	1.0	1.2	0.7
Employment	0.9	1.1	0.5
Quality	0.1	0.1	0.1
Capital	10.8	14.5	6.7
TFP	9.7	2.2	19.0

รูปที่ 6 ผลผลิตและผลผลิตภาพการผลิตสาขาโทรคมนาคม พ.ศ. 2533-2548

แหล่งข้อมูล : คำนวณโดยผู้วิจัย

2.4 ขนส่งสินค้าทางถนน การขนส่งสินค้าทางรถถือเป็นกิจกรรมสำคัญต่อการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมของไทยกับการค้าระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลด้านผลผลิต แรงงานและทุนกลับมีจำกัดจากการใช้ปริมาณขนส่งสินค้าเป็นดัชนีการผลิต LP ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.0 ต่อปีระหว่าง พ.ศ. 2534-2548 แต่เนื่องจากปริมาณรถบรรทุกขยายตัวสูง ทำให้อัตราการขยายตัวของ TFP อยู่ในระดับไม่สูงนัก (รูปที่ 7)

สรุปผลการศึกษา ชี้ให้เห็นว่า ผลผลิตและผลิตภาพการผลิตภาคบริการ 4 สาขา สามารถคำนวณได้นอกจากการใช้อยู่แล้ว และให้ผลที่แตกต่างกัน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องชี้วัดผลผลิตและผลิตภาพการผลิตภาคบริการของไทย ดังนั้น ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในสาขาอื่นๆ ของภาคบริการด้วย เช่น สาขาการศึกษา การบริหารราชการแผ่นดิน โรงแรมและภัตตาคาร และการขายส่ง ขายปลีก เป็นต้น

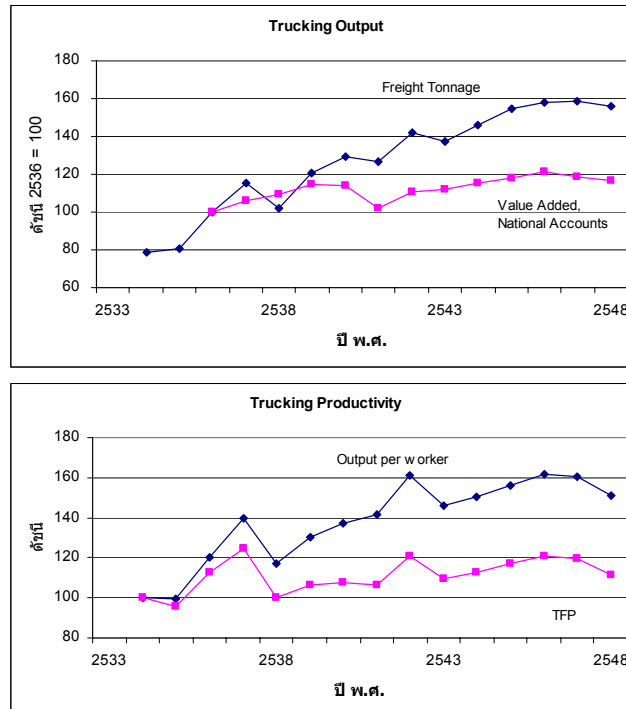
การขาดข้อมูลสำรวจที่มีรายละเอียดและคุ้มครองที่ครบถ้วนของภาคบริการ เป็นปัจจัยหลักของปัญหาข้อมูลภาคบริการ โดยในปัจจุบัน ยังไม่มีการทำสำมะโนภาคบริการเป็นการเฉพาะ และการสำรวจข้อมูลภาคบริการยังจำกัดอยู่เพียงบางสาขาเท่านั้น นอกจากนี้ ข้อมูลระดับสาขาการผลิตในรายงานผลการสำรวจแรงงาน (LFS) ยังไม่สามารถสะท้อนภาพที่แท้จริงได้นัก เนื่องจากลูกจ้างไม่สามารถระบุสาขาการผลิตที่ตนทำงานอยู่ได้อย่างชัดเจนในบางสาขา

ดังนั้น การสำรวจธุรกิจบริการจะช่วยทำให้การประมาณการ GDP และแรงงานในภาคบริการมีความถูกต้องมากขึ้น

แม้ว่าการผลิตบริการ จะไม่มีราคาและปริมาณการผลิตที่ชัดเจนเท่ากับการผลิตสินค้า ปัจจุบันหลายประเทศได้พยายามสร้างดัชนีราคาภาคบริการ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ถึงการขยายตัวของภาคบริการได้อย่างละเอียดมากขึ้น ดังนั้น ประเทศไทยควรมีการพัฒนาดัชนีราคาสาขาบริการเช่นกัน โดยสามารถศึกษาได้จากวิธีการพัฒนาดัชนีราคาสาขาบริการของประเทศต่างๆ

ข้อมูลไตรมาสที่เผยแพร่โดยผู้ให้บริการและ ITU แม้จะค่อนข้างสมบูรณ์ แต่ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานที่เป็นศูนย์รวมข้อมูลสถิติไตรมาสอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อการ

รูปที่ 7 ผลผลิตและผลิตภาพการผลิตสาขาขนส่งทางถนน

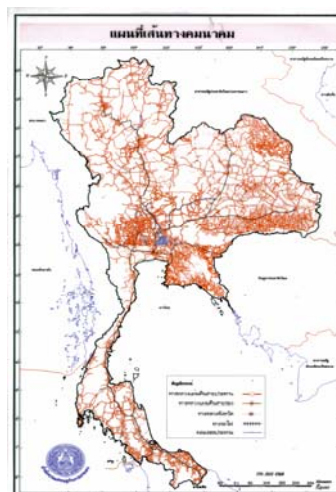

แหล่งข้อมูล : คำนวณโดยผู้วิจัย

กำหนดนโยบายในอนาคต ดังนั้น ควรมีการพัฒนาแบบสถิติด้านไตรมาสตามอย่างเร่งด่วน เพราะเป็นธุรกิจที่มีการพัฒนาและเติบโตอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

เนื่องจากสถิติบัญชีประชาชาติเป็นเครื่องชี้วัดหลักในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอว่าสำนักบัญชีประชาชาติควรจัดทำคู่มือการประมวลผลสถิติบัญชีประชาชาติเป็นภาษาอังกฤษ เพิ่มเติมจากฉบับภาษาไทยด้วย เพื่อความโปร่งใสของประเทศต่อผู้ใช้ข้อมูลทั่วโลก

หมายเหตุ: เรียบเรียงโดยนางสาว สุพัฒน์ดา ลิ้มปานนท์ จากเอกสาร "Measuring output and productivity in Thailand's service producing industries" ในเว็บไซต์ของสศช. ที่ www.nesdb.go.th

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลรายได้ประชาชาติของประเทศไทยเป็นประจำทั้งรายปีและรายไตรมาส เพื่อนำไปใช้ประกอบการวางแผน ติดตาม ประเมินผล และกำหนดนโยบายการพัฒนาทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยได้รับการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ทั้งตามโครงการการเผยแพร่ข้อมูลระดับสูง หรือ Special Data Dissemination Standard (SDDS) และโครงการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการเผยแพร่ข้อมูล หรือ Report on the Observance of Standards and Codes (DATA ROSCs)

การจัดทำจีดีพีทุกครั้ง สศช. จะใช้ข้อมูลใหม่ล่าสุดของประเทศที่จัดเก็บโดยหน่วยงานต่างๆ จึงถือเป็นข้อมูลเศรษฐกิจระดับภาพรวมที่ทันสมัยที่สุด การประกาศจีดีพีไตรมาสที่ 4 ปี 2550 ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2551 นี้ ใช้เวลา 2 เดือนหลังจากไตรมาสสิ้นสุด นับได้ว่ามีความรวดเร็วเป็นอันดับที่ 4 จากทั้งหมด 15 ประเทศที่เป็นสมาชิก SDDS ในทวีปเอเชีย

ปัจจุบันการจัดทำสถิติรายได้ประชาชาติของประเทศไทยในมูลค่าที่แท้จริง (Real term) เป็นการเปรียบเทียบ ณ ราคาคงที่ปีฐาน 2531 ซึ่งโดยปกติ สศช. จะดำเนินการปรับปีฐานทุก 10 ปี เพื่อให้โครงสร้างของราคาเป็นปัจจุบันมากขึ้น แต่การเปลี่ยนปีฐานจากปี 2531 เป็นปี 2541 มีความล่าช้า เนื่องจากเศรษฐกิจไทยได้ประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 และส่งผลถึงภาวะเศรษฐกิจต่อมามากหลายปี อย่างไรก็ตามในปี 2548 สศช. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าปี 2545 เป็นปีที่เศรษฐกิจเริ่มเข้าสู่ภาวะปกติ จึงได้คัดเลือกในเบื้องต้นที่จะใช้เป็นปีฐานใหม่

การใช้ปีฐานในอดีตเป็นวิธีการทางสถิติที่ประเทศส่วนใหญ่ในโลกใช้ในการจัดทำจีดีพี อย่างไรก็ตามผลการคำนวณอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจของปีปัจจุบันที่ห่างจากปีฐานมาก ๆ อาจมีความคลาดเคลื่อนได้ เพราะโครงสร้างเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงตามองค์ประกอบของสินค้าและบริการที่มีอยู่ โดยเฉพาะในยุคนี้ที่เทคโนโลยีต่าง ๆ มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นทุกประเทศที่ใช้ระบบปีฐานในอดีตเป็นฐานเปรียบเทียบก็จะประสบปัญหาในการเปลี่ยนปีฐานให้เข้าใกล้ปีปัจจุบันมากขึ้น เพราะมักจะส่งผลให้การคำนวณอัตราการขยายตัวของจีดีพีที่ต่ำกว่าที่คำนวณไว้เดิม แต่อย่างไรก็ตามทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจไม่ต่างจากเดิมมากนัก การนำข้อมูลไปใช้กำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจทั้งทางการเงินและการคลังจึงไม่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ

สศช. ตระหนักถึงข้อเท็จจริงนี้ จึงได้ศึกษาและทดลองจัดทำรายได้ประชาชาติราคาที่แท้จริงด้วยวิธีต่าง ๆ โดยทำการเปรียบเทียบทั้งด้านทฤษฎีและข้อมูลเชิงประจักษ์ระหว่างวิธีปีฐานคงที่ (Fixed Base Year) ที่ใช้โครงสร้างราคาสินค้าและ

บริการปีใดปีหนึ่งเป็นค่าถ่วงน้ำหนักตามวิธีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและวิธีดัชนีลูกโซ่ หรือ Chain Volume Measure (CVM) ที่ใช้โครงสร้างราคาสินค้าและบริการของปีก่อนหน้าเป็นน้ำหนักในการเปรียบเทียบต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ วิธีการหลังนี้องค์กรระหว่างประเทศที่ประกอบด้วย IMF OECD EUROSTAT World Bank และ United Nations เป็นผู้แนะนำให้ใช้ เพราะสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโครงสร้างเศรษฐกิจในยุคนี้ได้ดีกว่าแบบปีฐานคงที่ และเป็นวิธีที่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และประเทศในยุโรป ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยประเทศไทยจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาประเทศแรกที่น่าจะระบบนี้มาใช้ประมาณปลายปี 2551 นี้

จากการศึกษาเบื้องต้นที่ใช้ข้อมูลชุดเดียวกัน ได้ผลสอดคล้องกับหลักวิชาการที่ว่า เมื่อเปลี่ยนปีฐานใหม่และถ้ายังใช้วิธีเดิม จะทำให้ผลการคำนวณอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจต่ำกว่าปีฐานเดิม ส่วนค่า CVM โดยทั่วไปจะอยู่ระหว่างปีฐานเก่าและปีฐานใหม่ โดยอัตราการขยายตัวของจีดีพีที่แท้จริงวิธี CVM เฉลี่ยระหว่างปี 2534 ถึงปี 2548 เท่ากับ 4.3 ในขณะที่การขยายตัวในราคาปีฐาน 2545 และปีฐาน 2531 เท่ากับร้อยละ 4.1 และ 4.8 ตามลำดับ ผลของการปรับปีฐานต่อการขยายตัวด้านการใช้จ่ายก็เป็นไปในทิศทางดังกล่าวเช่นกัน

สศช. ได้นำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้นนี้ในการสัมมนาวิชาการบัญชีประชาชาติเมื่อเดือนกันยายน 2550 ผู้เข้าร่วมสัมมนาซึ่งประกอบด้วย ผู้ผลิตข้อมูลพื้นฐานและผู้ใช้ข้อมูลบัญชีประชาชาติต่างสนับสนุนให้จัดทำรายได้ประชาชาติในราคาที่แท้จริงแบบ CVM เพราะมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านราคา คุณภาพ และประเภทของสินค้าต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจ สศช. จึงได้กำหนดแผนงานที่จะปรับปรุงสถิติบัญชีประชาชาติให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งรวมถึงการขยายขอบเขตให้ครอบคลุมกิจกรรมใหม่ ๆ การปรับปรุงวิธีการคำนวณและข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ให้ครบถ้วน ทันสมัยยิ่งขึ้น เป็นต้น

อัตราการขยายตัวเฉลี่ย (ปี 2534 - 2548) ของ GDP ที่แท้จริงโดยวิธีปีฐานคงที่และ CVM

	ปีฐาน		CVM
	2531	2545	
Real GDP	4.8	4.1	4.3
หมายเหตุ : ดูรายละเอียดได้ที่ http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=317			

ประเทศไทยโดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้สมัครเข้ารับการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการเผยแพร่ข้อมูล (Data on the Observation of Standards and Codes :Data ROSCs) โดยมีชุดข้อมูลประกอบด้วย บัญชีประชาชาติ (NA) บัญชีดุลการชำระเงิน (BOP) สถิติการเงินและการคลัง (MS) สถิติการคลังรัฐบาล (GFS) ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) และดัชนีราคาผู้ผลิต (PPI) และได้รับการรับรองตามมาตรฐาน Data ROSCs ตั้งแต่เดือนเมษายน 2549 และผลการประเมินในส่วน of บัญชีประชาชาติ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1. ผลการประเมินคุณภาพข้อมูลบัญชีประชาชาติตามกรอบ DQAF: ประเทศไทย

หัวข้อหลัก	เกณฑ์การประเมิน	ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัวชี้วัดทั้งหมด
(0) คุณสมบัติพื้นฐาน (Prerequisites of quality)		3	1	-	-	4
(1) หลักประกันความสมบูรณ์ (Assurances of integrity)		3	-	-	-	3
(2) เทคนิคการประมวลผล (Methodology soundness)		1	3	-	-	4
(3) ความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy and reliability)		4	1	-	-	5
(4) การให้บริการข้อมูล (Serviceability)		2	1	-	-	3
(5) การเข้าถึงข้อมูล (Accessibility)		1	2	-	-	3
รวม		14	8	-	-	22

ตารางที่ 2. เปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพข้อมูลบัญชีประชาชาติ

เกณฑ์การประเมิน	ไทย	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	อินโดนีเซีย	ฟิลิปปินส์	อินเดีย
ผ่านเกณฑ์	14	18	15	10	14	10
ผ่านเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่	8	2	5	11	6	9
ไม่ผ่านเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่	-	2	2	1	2	3
ไม่ผ่านเกณฑ์	-	-	-	-	-	-
ตัวชี้วัดทั้งหมด	22	22	22	22	22	22

จะเห็นได้ว่า ในกรณีของประเทศไทย จากตัวชี้วัดทั้งหมด 22 ตัว ได้รับการประเมินให้ผ่านเกณฑ์ถึง 14 ตัวชี้วัด และผ่านเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่ 8 ตัวชี้วัด ไม่ได้รับการประเมินให้ไม่ผ่านเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่และไม่ผ่านเกณฑ์เลย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย จะเห็นว่าหลายประเทศยังคงได้รับการประเมินให้ไม่ผ่านเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่ในบางตัวชี้วัด

จึงสรุปในขั้นต้นได้ว่าสถิติบัญชีประชาชาติของประเทศไทย ได้จัดทำตามกรอบมาตรฐานสากลและได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายทั้งในด้านคุณภาพ ความรวดเร็วและโปร่งใส อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้รับการประเมินให้ผ่านเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด และมีความทันสมัยตามระบบ SNA ที่มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับธุรกรรมทางเศรษฐกิจของโลกอยู่เสมอ

มาตรฐานในการประเมินคุณภาพข้อมูลของ IMF นั้น ท่านผู้อ่านที่สนใจรายละเอียดผลการประเมินในแต่ละตัวชี้วัด ตลอดจนกรอบการประเมินตาม DQAF หรือต้องการศึกษาเปรียบเทียบของประเทศอื่นๆ สามารถดูได้จาก website ของ IMF ที่ <http://www.imf.org/external/data.htm#sc> หรือสอบถามเพิ่มเติมที่สำนักบัญชีประชาชาติ

มาตรฐานสากลด้านการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลเศรษฐกิจกันเถอะ

สถิติบัญชีประชาชาติของประเทศไทย ได้ดำเนินการจัดทำและเผยแพร่โดยสำนักบัญชีประชาชาติ สศช. อย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน ประกอบด้วยสถิติรายปีซึ่งได้จัดทำและเผยแพร่สู่สาธารณะมาตั้งแต่ปี 2502 ส่วนสถิติรายไตรมาสได้ดำเนินการจัดทำและเริ่มเผยแพร่ในปี 2542 เป็นต้นมา

สิ่งที่กล่าวไว้ในจดหมายข่าวฉบับนี้ คือ สถิติบัญชีประชาชาติ นอกจากที่ทราบกันมาว่าเป็นการจัดทำตามมาตรฐานสากล ตามคู่มือที่พัฒนาขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติและที่ปรับปรุงล่าสุดโดยทางองค์กรระหว่างประเทศ คือ UN IMF WB OECD และ CEC แล้ว การที่จะให้ข้อมูลดังกล่าวได้มาตรฐาน ได้รับการยอมรับจากนานาชาตินั้น จะต้องมีการตรวจสอบมาตรฐานในด้านต่างๆ อยู่สม่ำเสมอด้วย

โดย IMF ได้กำหนดกรอบมาตรฐานด้านการจัดทำข้อมูลไว้ 3 ประเภท เพื่อให้ประเทศต่างๆ ได้พิจารณานำไปใช้ ประกอบด้วย

- **GDDS (General Data Dissemination Standard)** คือ มาตรฐานการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทั่วไป สำหรับประเทศที่เพิ่งมีการพัฒนาการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูล เช่น บัญชีประชาชาติจะไม่มีรายไตรมาส เป็นต้น
- **SDDS (Special Data Dissemination Standard)** คือ มาตรฐานการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลระดับสูง ซึ่งเน้นข้อมูลที่มีความถี่สูง เช่น รายเดือน รายไตรมาส ความรวดเร็วและตรงเวลาในการเผยแพร่ ความโปร่งใส เช่น GDP กำหนดให้เผยแพร่ภายในสามเดือนหลังสิ้นสุดไตรมาสอ้างอิง รวมทั้งให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของข้อมูลด้วย

ประเทศไทยจัดทำและเผยแพร่ GDP ได้ตามมาตรฐาน SDDS ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2542 นั่นคือ สามารถเผยแพร่ได้ภายในสามเดือนหลังสิ้นสุดไตรมาสอ้างอิง โดยในระยะแรกเผยแพร่ในวันจันทร์ที่สามของเดือนที่สาม หลังสิ้นสุดไตรมาสอ้างอิง หรือภายใน 11 สัปดาห์ หลังจากนั้นได้ปรับเวลาการเผยแพร่ให้เร็วขึ้นเป็นภายใน 9 สัปดาห์ และ GDP ไตรมาสที่ 4/2550 ที่เพิ่งมีการแถลงข่าวในวันจันทร์ที่ 25 ก.พ. 2551 นั้น สามารถเผยแพร่ได้ภายใน 8 สัปดาห์ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในทวีปเอเชีย จะเห็นได้ว่าปัจจุบันประเทศไทยสามารถเผยแพร่ GDP ได้เร็วเป็นอันดับ 4 จากเดิมอันดับที่ 8 จาก 15 ประเทศในทวีปเอเชียที่เป็นสมาชิก SDDS

- **Data ROSC (Report on the Observance of Standards and Codes) : Data Dissemination** คือการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการเผยแพร่ข้อมูล มาตรฐาน Data ROSC ครอบคลุมทั้งสถิติรายปีและไตรมาส โดยมีกรอบการประเมินคุณภาพเรียกว่า Data Quality Assessment Framework (DQAF) ประกอบด้วย 6 หัวข้อหลัก 22 หัวข้อย่อยหรือตัวชี้วัด โดยมีเกณฑ์ประเมิน 4 ระดับ คือ ผ่านเกณฑ์การประเมิน (Observed: O), ผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นส่วนใหญ่ (Largely Observed: LO), ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นส่วนใหญ่ (Largely not Observed: LNO) และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน (Not Observed: NO) ซึ่งถือว่าเป็นการประเมินที่สมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลยอมรับผลการจัดทำและความมั่นใจในการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ต่อหน้า ๙

Office of the National
Economic and Social
Development Board :
National Accounts Office

สำนักบัญชีประชาชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม

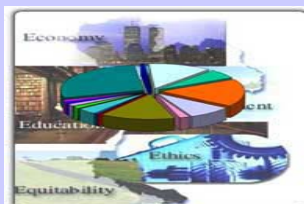
เขตป้อมปราบ

กรุงเทพฯ 10100

Phone: 02 280 4085

Ext 6166, 6186, 6180

Fax: 02 281 2466

ที่ปรึกษา

นายอำพน กิตติอำพน

เลขาธิการฯ

นายอดม เดิมพิทยาไพสิฐ

รองเลขาธิการฯ

นายปรเมธี วิมลศิริ

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

นางวนิดา มหากิจ

ผ.อ. สำนักบัญชีประชาชาติ

คณะทำงาน

นางสมจิตต์ จรรย์พงษ์

นายอภิชัย ธรรมเสริมสุข

นางสาวณัฐสุดา เพชรทนต์

นางสุชาดา แก้วมาติงาม

นายสมบัติ กิจจารวงษ์

นางสาวอุดมสุข เขียวพงศ์

นายธรรมรงค์ จรัสดำรงวัฒน์

นายณมัตถ์ มานนวล

นายพิรณัฐ แดงสกุล

